

LAİKLİK, GERÇEK İNSANLIKTIR.

Yüce ATATÜRK'ün önderliğinde kazanılan. Ulusal Kurtuluş Savaşı, en büyük Türk Devrimi olan Cumhuriyet'le taçlandı. 70. yıldönümünü coşkuyla kutladığımız Cumhuriyet, gerçek niteliğine laiklikle kavuştu. Anayasa'daki tanımıyla Türkiye Cumhuriyeti, Demokratik, Laik ve sosyal bir hukuk devletidir. Demokrasinin özü olan Cumhuriyet, bir anlamda, uluslaşmanın somutlaşması ve hukuksallaşması gerçeğidir. Yaraticılığı ve özgür düşüncenin ortamı sayılan laiklik, yalnız dinle değil, eğitimle hukukla, ekonomiyle, siyasetle de ilgili bir olgudur. Laikliği benimseyip yaşama geçiren devlet, böylece gerçek bir insan ve hukuk kurumu kimliğiyle dinsel gereklerin üzerine çıkarak çağdaşlaşmıştır. "Oy" için değişik dinsel gösterilerin sergilendiği, birbirine yarışcasına izlediği günümüzde laikliği değeri daha iyi anlaşılmaktadır.

Laiklik din düşmanlığı olmadığı gibi dindarlık da laikliğe düşman olmayı gerektirmez. Laiklik, din olgusundan, çağlar boyu tanık olmuş acı olaylardan sonra benimsenmiş bir ülkedir. Bu ülkenin varlığı dinleri ortadan kaldırmaya değil, gerçek yerinde tutmaya yöneliktir.

İnsanlığın ileri gitmesinin, sağlık mutluluk ve güvenlik içinde yaşamasının ilk koşulu karşılıklı sevgi ve saygıdır. Hoşgörüden yoksun bireyler ve toplumlar kendi katlıklarının altında ezilirler. Doğruluğu yeğleyip kötülükten kaçınarak iyiliğe ağırlık verip, usa ve bilime dayanarak uygarlık konusunda geri kalmamaya çabalamalıyız. Bunun için din inancı zorunlu değildir. Ama din inancına sahip olmak da sakıncalı değildir. Böyle bir duygu kişisel yönden güçlü bir kaynak ya da dayanak sayılabilir. Ona da saygı duyulur. Ancak, düşünce ve inaç özgürlüğü, din ve vicdan özgürlüğü içtenlikle savunuluyorsa: kimsenin inanmasına ya da inanmamasına, dinsel gerekleri yerine getirip getirmemesine karşışışılmaz. Bunlardan dolayı kimse kınanamaz suçlanamaz. Din, inananla inandığı arasındaki bağıdır. Hiç kimseyi ilgilendirmez. Çağdaş demokrasi, kişi hak ve özgürlüklerini güvenceye bağlamış hukuk devletidir. Böyle bir yapıda kamu düzenini bozmadıkça, din ve vicdanla ilgili konularda doğal olarak güvence altındadır. Laiklikle din ve vicdan özgürlüğü ayrı kurumlardır. Ancak laiklik din ve vicdan özgürlüğünün de güvencesidir. Devlet dinsel kurullarla değil hukuk kurullarıyla yönetilir. Teokrasiyi yıkıp Demokrasiye geçtikten sonra bilinen tarihsel acı örneklere karşın, teokrasiyi yeniden kurma çabalarını önlemenin demokrasi ile bağdaşmayan yanı yoktur. Bu nedendir ki, laiklik, laikliğe karşı olanlar için de savunulmaktadır. Laikliğin insancıl boyutu evren-

seldir. Dinlere ve inançlara da saygı olan laiklik her inanışa eşit durmayı, yansız kalmayı gerektirir. Laiklik olmasaydı uluslaşmak, kişilikli bireyler olmak, bağımsızlığı sağlayıp sürdürmek, uygarlık yarışına katılmak olanaksızdı. Laiklik kimsenin dinsel inancına, dinsel ödevlerini yerine getirmesine engel olmamış, kimsenin namazına, orucuna vs. karışılmamış, el atılmamıştır. Laiklik Ülkesinin anlamı ve değeri zamanın Adalet Bakanı Mahmut Esat BOZKURT'un Medeni Yasa gerekçesinde açıklıkla belirtilmiştir. Din, insanlık olgusudur. Her şeyden önce insanlığın hizmetindedir. Bir insanlık öğretisi gibi algılanmadıkça birleştirici değil, ayrılıkçı olarak düşünüldükçe amacına ulaşamaz. Özenli ve duyarlı davranmazsak kendi karanlığımızda boğuluruz. Unutulmamalıdır ki, kapütilyonların kapatılması laiklik ilkesinin savunulmasını gerektirdiği gibi, laiklik ilkesinin benimsenmesi de yabancı devletlerin azınlıklar dolayısıyla sürdürmek istedikleri aykırı ilgilere son vermiştir. Cumhuriyet yönetimin din düşmanlığı yaptığı, dinsel öğrenimi engellediği ve laiklik ilkesini yanlış uyguladığına ilişkin haksız eleştiriler yalnız bilgisizlik değil bağımlılık sonucudur. Bir gerçeği açık yüreklilikle vurgulamakta ulusal yarar vardır; Demokrasiyle şeriat birlikte olamaz. Bir yaşam biçimi olduğu ölçüde öz de olan demokrasiye layık olmak istiyorsak hukukla yönetilecek, isteyen inancıyla yaşamasına da karışmayacağız. Değişen yaşam, değişmeyen kurullarla karışılanamaz. Devlet dinsel kurullarla yönetilemez. Dinle siyaset bir birine karıştırlamaz. Politikaya din, dine politika sokmak dinselikle uyumsuz. Dinsel yönetim çağdışıdır. Bilime usa uygun olmayan hiçbir şey yönetime egemen olamaz, ölçü olarak alınmaz. Dine saygısı gerçek olanlar böyle şeyler düşünemezler. Din, halkı uyutmak için değil, hakları ve özgürlükleri koruyarak barış ve mutluluk içinde yaşamayı, yaşam sonrası için kendini doyuracak gerekleri kendiliğinden yerine getirmeyi amaçlar. Dinsel duyguları sömürü aracı kılarak halkı kışkırtarak neler yitirildiği, dinsel nedenli girişimlerin ve kalkışmaların nelere mal olduğu bilinmektedir. Bilimi, sanatı ve sporu dışlayıp yadsıyarak, baskı kurup güç kullanarak, yaralayıp öldürerek, yakıp yıkarak sonuç almaya uğraşmak boşunadır. Din uzaklaştırılmaz, soğutmaz, korkutmaz ve karanlığa sokmaz. Sıcak, çekici, bağlayıcı ve aydınlık kazandırıcı olmalıdır. Kimse kendini Allah yerine koyup başkaları için ödül ve ceza belirleyemez. Din Bağınazlığın maskesi olmaz.

LAİKLİK TANIMI

Terim olarak Fransızca'dan alınan laiklik, tanımlanması oldukça güç bir kurumdur. Sözlük anlamıyla değerlendirmek yanılığlara neden olabilir. Her ülkenin kendine özgür bir laiklik uygulamasının olması, bağımsız yapısının, ulusal varlığının ve özelliklerinin doğal sonucudur. Devlet biçiminin ve hukuksal düzenin de bu uygulamayı etkilenmesi kaçınılmazdır. "Din ve devlet işlerinin birbirlerinden ayrılması" Biçimindeki yaygın tanım yeterli değildir. Laiklik temelde ve genelde dine karşı yansızlık, dinsel egemenliğe karşılık, devlet ve toplum yaşamında hukuk kurallarının geçerliği, dinsel gereklerin tümüyle kişiselliğidir. Geniş anlamda aydınlanma, çağdaşlaşma uluslaşma, kişilik kazanma, adam olma olarak da tanımlanabilir. Laiklik, "Atatürk Devrimi" adıyla anılan "Türk Devrimi" nin en önemli, en belirgin ilkesidir. Önce, eylemli biçimde devletin niteliğine katılmış, sonra anayasallaştırılmıştır. Atatürk'ün düşün temellerinden birisi, Atatürkçülüğün seçkin bir ögesi ve simgesidir. Devrimin kaynağıdır. Türk rönesansıdır. Çağdaş yaşam biçimi, demokratik toplumsal düzenin vazgeçilmez koşulu, devletin en çarpıcı, çağdaş niteliğidir. Öğretide ve uygulamada tanımının doyurucu biçiminde yapılamaması ya da tanımlarının eksik yada fazla bulunması ülkemize özgü uygulamadan kaynaklanmaktadır. Siyasal-Toplumsal karma nitelikli bir kurumdur. Özgür düşünce ve inanç, çağdaş uygarlığa yaklaşımı yönüyle "evrensel bir aşama" dır. İleri bir dünya görüşü, anlayış ve hoşgörü nedenidir. İnsanlık ve kişilik ölçüsüdür. Yaşam düzeni ve uyumdur. Toplumsal düzey göstergesidir. İnançlarda demokratikliklerdir. Uygurlık atılımının gücüdür. Toplumsal uzlaşma aracıdır. İnsan

hak ve özgürlüklerinin güvencesi, eşitliğin, modern aile yapısının dayanağıdır. Us ve bilimin öncülüğü, ilahi istencin değil, ulusal istencin ve dolayısıyla ulusal egemenliğin kurucusudur. Cumhuriyetin benimsenmesi, sonraki olaylar, koşullarımız, ortamımız, tümüyle kazanıp yitirdiklerimiz, karşılaştığımız acı ve yıkıcı olaylar gözetilirse. Türkiye'mize özgü uygulamasının kaçınılmazlığına karşı çıkılmaz. Ülkenin tanımı, Anayasa Mahkemesinin 7-3-1989 günlü, Esas 1989/1 Karar 1989/12 sayılı kararında değişik yönlerden yapılmıştır. (Resmi gazete, 5-7-1989, Sayı; 20216, Sayfa; 15-36) Bilimsellik ortamı ve ikilimi olan laiklik, çağdaşlaşma olgusunun içeriği ve özüdür. Din ve bilim ikileminin çözümlüdür. Devlet - din iş ve ilişkilerinde, eğitim-öğretimde, ailede, toplum yaşamında, hukukta, yönetimde laiklik bir bütündür. Hukukta ikiligi kaldırarak en sağlıklı güvenceyi oluşturmuştur. İnanmaya, inanmamaya da saygıdır. Yansızlıktır. Kişilere dinsel inancından ötürü ayrıcalık tanınmasına karşıdır. Görevsel ve dinsel gerekleri birbirinden ayırır. Ümmet yerine ulus'u getirmiştir. Ulus bilincini ve ulusallığı kazandırmıştır. Bağımsız ve ulusal devlet kurulmuş, ulusal egemenlik ve Cumhuriyet temel edinilmiştir. Toplum, hukuksal düzenlemelerle güçlenmiş, uygarlığın ürünlerini yaşamamızı güçlendirmiştir. Sorunlar azalmış, uluslararası alanda saygınlığımız artmıştır. Devletin din kurallarına göre değil, hukuk kurallarına göre örgütlenip çalışması, çağdaş gereklere göre düzenleme yapılması, evrensel hukuk kurallarının benimsenmesi, inancın kişiye özgü kalması, devletin bu özgürlüğü koruması ve gözetmesidir. Bu özellik Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş Yasası'yla amaçlanmıştır. Anayasalarda (zorunlu din dersleri dışında) doğrulanmıştır, Laikliğin din düşmalığı, din karşıtlığı uygulaması gibi gösterilmesi yanlıştır.

Laikliği bilmeyenler, Türkiye'yi ve Atatürk'ü tanımak istemeyenler, bağımsızlığı ve özgürlüğün bilincinde olmayanlar, dinsel sömürüyü seçenler, karanlık ve uyuşukluğa gömülenler, çıkarıcılar, siyaset oyuncuları, bakanlar ve aymazlarla kimi sözde demokratlar bu değeri yıkmaya çalışıyorlar. Ama o kadar köklenmiş, okadar benimsenmiş ki gidecek iç ve dış desdeklerle hızla büyüyen düşmanları onu yıkamıyorlar ve yıkamayacaklardır. Uygulanmasından bu yana 70. anayasa kuralı olmasından sonra da 56 yıl geçmesine karşın sürekli gündemde tutulması bir bakıma üzücü, bir bakıma da sevindiricidir. Laik düşünmek, laik davranmak ve laik yaşamak, gerçek yaşamaktır. Eğer laiklik ilkesi benimsenip uygulanmasaydı bir dinden olan başka bir dinden olana düşmanca davranabilir, onun din ve vicdan özgürlüğüne saygı duymaz, yok olmasına çalışırdı. İslam dininde peygamber bile zor kullanmaya yetkili kılınmamıştır. Laiklik ayrı inanışta olanların birarada yaşamasına olanak verdiğinden her dinin, her dinden olanın da güvenesidir. Dine karşı değildir. Dinden yana değildir. Dinsel bağlantısızlıktır. Önyargılı, koşullanmış kimselerle şeriat özlemcilerine gerçeği anlatmak, gerçeği söyletme olanaksız görülmektedir. Aldatmacılıklarla kurulan bağımlılıklar uzun sürmez. Gerçek, ergeç kendini kabul ettirir. Gerçek dindarlar, dinseverler, dine saygılılar kimseyi kinamaz, kimseye karşı güç kullanmaz, kendince doğruları, iyileri ve uygunları inandırarak yandaş kazanır. İnsanca davranmadan insanlığa hizmet edilemez. İnsan ve insanlık unutulmuş hiç bir dine yarar sağlanamaz. Kuşkusuz ve tartışmasız, herşey yaşatmak içindir. Öldürmek için değil.

LAİKLİK DİN DÜŞMANLIĞI DEĞİLDİR.

Laikliğin din düşmanlığı olduğunu söyleyen bir laik kimseye, bir aydına ve laiklik yandaşına rastlamadım. Böyle düşünülmüş gösterilerek, laikliğe ve laikliği savunanlara karşı düşmanlık oluşturulmakla topluma kötülük edilmekte, büyük zarar verilmektedir.

Laikliği karalayıp kötölemek için böyle gösteriyorlar. Böyle sanarak ya da göstererek laikliğe düşmanlık etmek, laikleri kin ve nefretlere açık tutmak ağır bir insanlık suçudur. Gerçek müslümanlar bu yakıştırma ve suçlamalardan çok üzülmemektedirler. Laiklik eğer din düşmanlığı olsaydı, öbür dinlerden olanlar da laikliğe karşı çıkarlardı. Laiklik, İslam dininin saygınlığına büyük katkılarda bulunmuştur. Devlet hukuk devletidir. Dinin devlet gereklerine ve düzenine karşı çıkması düşünülmemelidir, devlet düzeninin dine aykırı yönünü olduğu sanılmamalıdır. Unutulmamalıdır. ki, usun benimsemediği din yoktur.

DİN ELDEN GİTMİYOR

Din konusunda hiç bir baskı yoktur. Hukuk devletiyle din devletinin yer değiştirmesini isteyenlere, hukukun gereklerini bilmeyenlere gerçekleri benimsetmek güçtür. Din yerli yerinde duruyor. Kimsenin inancına ve buna göre davranışına kamu düzenini bozmadıkça karşılamaz. Ama inanmayanlara da baskı yapmamak gerekir. Uygulamadaki görünüm çirkinliği ortadan kaldırılmalıdır. Kendilerine saygı isteyenler başkalarına karşı da saygılı olmalıdırlar. Dinsel görevlerini yapanlar gerici olmadığı gibi yapmayan ya da yapamayanlar dinsiz sayılmazlar din dışmanı olamazlar

Kimileri kimi zaman "Laiklik deyip duruyorlar, camileri mi kapatalım yani?" diyor. Camilerin kapatılmasını isteyen bekleyen yok. Laikliği savunanları söylemediği şeyleri söylemiş gibi gösterip laikliğe saldırının bu yeni örneği tam bir saptırmadır. Cami yapımı, bu konudaki plansızlık ortada ve devletin katkısı belli iken yine de kapatmayı isteyenler raslanmadı. Kurslar, yurtlar, pansiyonlar, özel okul uygulamaları bilinirken söylenmedik şeylerle eleştiride bulunmak kimseye yaramamaktadır. Ülkemizde din ve vicdan özgürlüğü öbür müslüman ülkelerden daha geniş biçimde yaşamakta, kimseye karışılmamakta ve engel olunmaktadır.

Komünist suçlaması yakıtsız kalınca şimdi siyasal oyunlara inanan-inanmayan taşları alındı, Laik olanlar böyle bir ayırımagitmiyor. Laiklikleri bu tür ayrımlarla yok etmeye çalışmak da ülkeye yapılacak en büyük hayınlıktır. İnsan değerini siyasal amaçlarla eritmenin acılığı ortadadır. Laik olan-olmayan, alevi-sünni ayrımı Türkiye düşmanlarının oyunudur.

KİMSE ULUSUNU, ÜLKESİNİ DEVLETİNİ, ve İNSANLIĞINI UNUTAMAZ:

"Dinde kavim yoktur" diyerek ulusal varlık unutturulamaz, başka devletlerin ve ulusların dinsel yoluna girilerek kimlik yitirilemez, "Türban" adıyla kullananların hukuk devletinde bir dinsel forma olarak kullanılması nedeniyle yükseköğretim kurumlarında yasaklanmasına ilişkin. Anayasa Mahkemesi kararı herkesi bağlayıcıdır. Bu kararda sokaktaki, evdeki, işyerindeki, bağdaki, bahçedeki türbana bile karışılmamıştır. Kadınlarımızın başörtüsüne elatıldığı suçlaması asla doğru değildir. Dinin "muhkem kuralları" ile müteşabih kuralları" birbirine karıştırılmamalı, hukuk devleti olmanın gereklerine uyulmalıdır. Kimileri "Din ve Vicdan Özgürlüğünde büyük mesafe aldık. Din ve vicdan özgürlüğü tam anlamıyla gerçekleştirilecektir. Tabuları yıkmaya devam edelim." demektedirler. Din ve vicdan özgürlüğü bu ülkede vardır. ve anayasal güvenceye bağlıdır. Yokmuş gibi sunmak yanıltır. Bu özgürlüğü laiklikten ödün vererek ve Cumhuriyeti gölgeleyerek dinsel görünüm ve dinsel egemenliğe dönüştürmek amaçlanmıyorsa niçin korunacağına and içilen laiklik için, insan hak ve özgürlükleri için, hukuk devleti için, demokrasi için, yargı bağımsızlığı için beklenen, özlenen sözler söylenmemektedir.?

ANAYASAYA BAĞLILIK

Bir görevlidir. Anayasa'yı beğenmesek de, değiştirilmesini ya da tümüyle yeniden yapılmasını istesek de yürürlükte kaldığı sürece ona uymak zorundayız. Laiklik anayasal bir

ilkedir. Milletvekilleri ve Cumhurbaşkanı ona bağlı kalacaklarına and içtikleri gibi Anayasa kuralları herkesi bağlayıcıdır. (mad. 11). Anayasa'ya sadakat borcu her yurttaş için söz konusudur.(Başlangıç mad. 42) Laiklik Anayasa'da oldukça onu savunanlar kınanmaz. kötülöklere hedef gösterilemez, kutlanır ve korunur.

Yinelemekte yarar var. iyilik ve kötölük us bilimle saptanır. Din de bu nedenle usa ve bilime, bunların doğrultudaki ürünleriyle gereklerine karşı değildir. Bilgisizliği en büyük sayrılık olarak niteleyenler dinle bilimi birbirleriyle karşılaştırmaz, karşıt göstermez. İkişinin de yeri ayrıdır. Din durağan, bilim devingendir. Din varsayımçı, bilim gerçekçidir. Din inanmayı gerektirir, bilim kuşkusunu ve araştıracıdır. Sevgi ve inanın yalnız dinde değil, yürekte, kafada olduğuda bilinmelidir. İnsana bilgi onur kazandırır. Eğitim ve öğretim kişilik verir.

Laiklik en çağdaş öğretilerdir. En gerçek eğitim aracıdır. Demokrasiyle özdeşdir. Laikliğin hiç bir sakıncası görülmemiştir. Hangi gelişmeyi hangi teknolojiyi önlemiştir.? Laiklik, insanlıktır. Yaşam felsefesidir. Ulusal aydınlıktır. Laiklik olmasa ulusal bağımsızlık yıkılır. Ulusal egemenlikten, demokrasiden, Cumhuriyetten uzaklaşılır. Dikta düzeni kurulur. Tutukculuk, karanlık ve karğaşa getirir. Yalnız bir dinin ya da mezhebin-tarikatın ideolojisi baskı kurar. Us bilim ve hukuk yansınır. Uygarlık koşusu bırakılır. Amasya Genelgesi'yle açıklanıp Erzulüm Kongresi kararıyla vurgulanan ulusal egemenlik, ulus istenci ve özgürlükler kalkar. Din de devlet kurulmasına karşı değildir. Dini devlete, devleti dine karşı göstermek kendimize kıymaktır. Laiklik, başta din ve vicdan özgürlüğü olmak üzere, tüm hak ve özgürlüklerin, bağımsızlığın, egemenliğin, demokrasinin güvencesi, siyasal, hukuksal ve ulusal birliğin kaynağıdır. Onur ve erdem bilinen hak ve özgürlükleri ile tümlenen kişilikleriyle bireyler, istençlerini açıklayarak kendilerini yönetenleri seçerek kapıkulu, devlet kulu olmaktan çıkıp gerçek insan olmuşlardır.

Laiklik, din karşıtlığı olmadığı gibi laikliğe karşı olanların da güvencesidir. Şeriatla demokrasi asla bağdaşmayacağı için laiklik, demokrasinin olmazsa olmaz koşuludur. Teokrazi, sandıktan çıkmakla demokrasi olmaz. 500 yıl öncesi hoşgörüden uzak, mezhep çatışmalarının eşliğindeyiz Laiklik barış demektir. Dinsel baskıyı terör durumuna getiren, ümmetin parçası olan, kapı kulu durumuna düşen, gerçek insan olamaz. Lozan Barış Anlaşması'yla ülkemizin batısındaki ve kuzeyindeki rum ve ermenilerin yerine soydaşlarımız gelerek müslüman çoğunluğu oluşturmuştur. Yunanlıların yaktığı camiler, minareler onarılmış. yenileri yapılmıştır. Atatürk, bağımsızlığı sağlayarak özgür inancını güvenceye almıştır. Bosna-Hersek ve Azerbeycan olayları gözleri açmalıdır. İşgal altında namaz da olmaz oruç da. Üstelik namus olayları, etnik arındırma, yıkılışı getirir. Bu nedenle laikliğin değerini bilelim. Değil yasalardan, Anayasa'dan da çıkarılırsa-ki önerilmesi bile olanaksızdır. Ulusun yüreğinden ve kafasından çıkaramazlar.

SONUÇ

Tarihin karanlığında kalmış, küflü ve paslı zincirlere bağlı, usunu, yüreğini ve vicdanını gerçeğin aydınlığına kapatmış, ağır bedellere mal olmuş durumları anımsamaya, yüzeysel bilgilerde direnen, boşluğu büyük, açmazları ve çıkmaz sokakları kirli ve karışık, yalana sığınan, kötü söz kötü emeklerle bozulmuş kimi kara aydın kimi bilimsel sanlı değişkenlere, siyasal akıntılara kapılmış, bağımsızlık, yansızlık ve yol göstericiliğin yitirmiş uydulara, uşaklara, boşverdimci, adamsendeci, nemegerekçi, zavallılara kanmamalıdır. Bağımsızlığı, özgürlüğü, ulusal egemenliği, ulusal istenci hiçe sayan, özgür düşünmeyi iterek inanç tutsaklığını yeğleyen, usu ve bilimi yadsıyanlara inanmamalıdır. Doğal evrime, emege dayalı gelişmeye, yaratım gücüne, yeteneğe sırt çevirip bağnazlıkla ve kişisel çıkar güdüsüyle ulusal değerlere el ve dil uzatanlara güvenilmemelidir.

Allahsızlık ve adaletsizlikte sakınca görmeden, dini saygısızlık ederek halkın temiz duygularını sömürsüne araç kılarak, bir tür dinsel sektör kurarak, dönemlerle işbirliğine girerek utanma duygusunu yitiren zavallılara, kötü örneklerle bakarak umutsuzluğa kapılmamalıdır. İlişkilerinde içtensizlik, alışverişinde kandırmaca, gülüşünde aldatmaca, bakışlarında kin ve nefret dolu olanlara bakarak karamsarlığa düşülmemelidir. İtici, sert ve saldırgan maşalara üzülmemelidir. Gösterilerle amaçlarına ulaşmak isteyenleri izleyip devlete, ulusa, ülkeye bağlılıktan ayrılmamalıdır. Atatürk'ü anarak, anlayarak, anlatarak, devrim ve ilkelerini özümseyerek her inancın özgür olduğu, her kişinin gerçekten mutlu olduğu günleri yaşayabiliriz. Cumhuriyet böğlece sonsuza değin güçlenerek sürecektir. İçte ve dışta, değişik kesimdeki Türkiye düşmanları, söyleyecek sözleri olmayınca, asıl amaçlarını saklayıp söylenmeyecek sözleri söyleyip. Atatürk'e ve ilkelerine saldırarak yıkıcılık yapıyorlar. Şeriat devletinin, dinsel yönetimin, engeli gerçek ve temiz inancın koruyucusu olan laikliğe saldırılar da böyledir. Bugünümüzü borçlu olduğumuz ATATÜRK ve arkadaşlarına Cumhuriyeti koruma andımızı yineliyoruz.

ATATÜRK'ÇÜ OLMAK

ATATÜRK

Yasal sanlarını ve olanaklarını bırakıp sıradan birey niteliğiyle önüne düştüğü halkının, Türkiye Büyük Millet Meclisi yönetiminde sürdürdüğü ulusal kurtuluş savaşı' nı tüm yoksunluk ve güçlüklerle karşı tutkuyla sonuçlandırarak yurdumuzu düşmanlardan kurtaran Başkomutan!

"Ümmet" sayrılıklarından arındırdığı toplumu, "Türklük" bilinciyle donatıp birleştirerek hak ve özgürlükleriyle saygın kişilikli bireylerin oluşturduğu "Ulus" düzeyine çıkaran Büyük Türk!

Önce saltanatı, sonra hilafeti kaldırıp de-

mokrasinin özü ve hukuk devletinin temeli olan Cumhuriyeti kurarak Türk gücünü, yaratıcılığını halkına saygısını, hukuka bağlılığını vurgulayan, toplumsal barışı ve ulusal dayanışmayı sağlayan Cumhurbaşkanımız!

Yaşamın her kesiminde anlayıştan başlayıp kural ve kurumlara değin yozlaşmış ne varsa yıkıp yenisini kazandıran, hepsini ulusuna malettiği devrimleri gerçekleştirerek uygarlığı ve çağdaşlığın aydınlık kapısına açan güçlü Devrimci!

Yurt ve yurttaşlık bilincini kökleştirip Ulusal And'la saptanan sınırlarımızda herkesi eşitlikle kaynaştıran örnek insan!

Tüm hak ve özgürlüklerin güvencesi; demokrasinin kaynağı; siyasal, hukuksal ve ulusal birliğin dayanağı; insanlık, barış, uygarlık inançlara saygı, dinler yönünden yansız yönetim, us ve bilim öncülüğünde kalkınma; kapıkulluğuna ve baskıya karşıtlık; "adam olmak" diye özetlenebilecek laikliği uygulayan, karakteri saydığı bağımsızlık ve özgürlüğe egemenlik dokuyan Yüce Önder!

Türkiye'mizin simgesi,

Çevremizin güneşi, yüreğimizin sönmez ateşidir.

ATATÜRKÇÜLÜK

Atatürkçülük, Atatürk'e tapmak, O'nu tabulaştırmak değil, büyük bir gerçekçilik, değerbilirlik, duygu ve düşünce birlikteliğiyle O'nun Türkiye'yi Türkiye yapan ilkelerini be-

nimsemek, O'na bağlılık, üstelik gösterdiği yolda O'nu aşarak, O'na layık olmaya çalışmaktadır. Atatürkçülük resmi ideoloji" doğma ya da öğreti değil, Türkiye Cumhuriyeti'nin düşün temelidir. Cumhuriyeti gerçek ve geçerli kılmak, çağa uygun yenilemelerle bu temelden esinlenerek daha iyilerine kavuşmak hepimizin dilediğidir. Her olayı zamanına, ortam ve koşullarına göre değerlendirmek gerekirken, çirkin saldırılar, yakışsız eleştirilerle sürdürülen haksızlık tiksindiricidir. 1919- 1923 karşıtlığı, günümüzde değişik oyunlarla sürdürülmektedir. Özelleştirmeden, gerçeklerden kaçınan kendini bilmezler eylemleri, dilleri anlatım biçimleriyle bilgisizlik ve nankörlükten ötede, düzeysizliklerini sergilemektedirler. Yalanla, karalama ve suçlamalarla (din düşmanlığı, diktatörlük gi-

bi) Cumhuriyetin temeli saydığı ahlak ve kültür yönünden de örnek bir insan olan ATATÜRK'e saldıranların ciddiye alınacak yanları yoktur. O ve arkadaşları olması idi bu günlere gelebilir, bu düzeyde olabilir miydik? Çevremize, uzaklara bakalım. O'nun hergün kezlerce doğrulandığını görmüyor muyuz? Bugünkü demokrasiyi O'nun uygulamalarına borçluyuz. Atatürk ilkeleri demokrasinin evrensel nitelikteki yüce değerleridir. Katı olgular değil, çağdaş demokratik yaşamı amaçlayan, uyumlu, kendini yenileyen yaşam gerçekleridir. Dinsel ve etnik köken ayırmadan, her yurtdaşı tam eşitlikte kucaklayan Atatürk milliyetçiliği, Atatürk-Türkiye özleşmesinin en yapıcı göstergesidir.

Atatürkçülük, ermenicilik-kürtçülük, arapçılık-şeriatçılık güdüşünde sözde ileriliklik-sözde demotratlık savında ırkçı, şövenist, ayrılıkçılık ve bölücülük batağında kötulemekten öldürmeye değin us, vicdan ve insanlık dışı her hainliği sergileyen çetenin medya terörüyle ve siyasal ödünlerle desteklenen saldırısıyla karşı karşıyadır. Kıyıma soykırıma aldırışsız, tersine bunu araç sayan anlayış, hiçbir özgürlükle bağdaşamaz. Ama karanlığın aydınlığı boğduğu görülmemiştir. Işığın tek damlası yada çizgisi karanlığı yenmektedir. Bağnazlık, aymazlık ve hayınlığın ilginç birlikteliği amaç ortaklıklarının kanıtıdır.

Atatürkçülük, hukuksal tanımıyla ülkeyi ve ulusu da kapsayan devleti korumaktadır. Atatürkçülük bağımsızlık, özgürlük, egemenlik, uygarlık, insanlık, barış, us, eğitim, bilgi, bilim, ahlak, sanat, erdem, soyluluk ve gerçekten yana olmaktadır. Atatürkçülük, hukukun üstünlüğüne, insan haklarına dayanan anayasal demokratik düzene bağlılık, kişiliklere saygı demektir. Atatürkçülük, her tür iç ve dış sömürüye, bağımlılığa, kötülük, yoksunluk, adaletsizlik ve aykırılığa inançlara saldırıya, ve şiddete karşı olmaktadır. Nitelikli insanı savunmaktır. Atatürkçülük, "batıcı"değil, "batılı" olmak, yabancılaşmaya, yabancı egemenliğine karşı olmak, kadı-erkek eşitliğinden, Lozan'dan, adaletten, soyut ve somut tüm değerleriyle Türkiye'den yana olmaktadır. Atatürkçülük, "Türk'üm!" demekle mutluluk duyan her yurtdaşın paylaşacağı onurdur. İnsan haklarını bir kesimin haklarına indirgeyerek yozlaştıran, saplantılara, düşen hoşgörüsüz çıkarıcıların bunu algılamaları güçtür.

Demokrasi haklar ve yetkililerle ödevler ve sorumlulukların dengelendiği bir düzendir. İnsan haklarından kaynaklanan bir hukuksal değerler hazinesidir. Bilimsel bir disiplindir. Başlı bozukluk ve her istediğini yapabilme olgusu değildir. Bölücülük ve yıkıcılık, devlet ve ulus düşmanlığı, birbirinden ayırılmaz etnik ve dinsel terör demokrasıyla asla bağdaşamaz.

ÇELİŞKİLER

"Düşünce özgürlüğü, düşünceye ve inançlara saygı" diye özgürlükleri kötüye kullanarak, halkın temiz duygularını içeriksiz. Sloganlarla sömürerek aldatmayı, inançlara saldırıyı, karalamayı, terbiyeye de aykırı söz ve davranışlarla saldırıyı yeğleyen küçükler önemli değil, Yalpalamaları onları belkide olgunlaştıracaktır. Önemli olan devlet kuruluşlarının ve yetkililerin tutumlarıdır. Anayasa 'da "...Laiklik ilkesi doğrultusunda, bütün siyasal görüş ve düşüncülerinin dışında kalarak ve milletçe dayanışmayı ve bütünleşmeyi amaç edinerek ..."görevlerini yerine getirmesi öngörülen resmi kuruluşun düzenlendiği, konusu "din" de olsa "dinsel" olmayan, "bilimsel" olan toplantıda istiklal Marşı'ndan önce Kura'an-ı Kerim okunması, şehitler ve Atatürk için saygı duruşu yapılmaması, "%99'u müslüman bir ulussuz" demek olanağını veren devlet kurucusunun, resminin bulunmaması, siyasal nedenlerle laikliği din düşmanlığı gibi gösteren asılsız konuşmaların yinelenmesi düşündürücü değil mi? Mezhap-tarikat kavgaları, tekke ve türbe çırpınışları, kursları, yurtlar ve pansiyonlarla yaygınlaşan dinsel egemenlik oyunları nedir? Ya dinsel gerek-

lerle, dinin özellik ve nitelikleriyle, din saygısıyla bağdaşmayan durumlar? Oy için, ikdidar için bir yere gelmek, bir yerde kalmak için, ün ve şan için, ödün vermek doğru mu? Yaşamın geçicilik dinsel yönden de bilindikten sonra değer mi? Atatürk dinden bağınazlığı kaldırıp özgür inancı sağlamış, dini gericiliğin ağından kurtarmıştır. Balıkesir. Hutbesi, 16 Ocak 1923 İzmit konuşması, ilgili sözleri yatsınma dayanaklardır. Atatürk asla din düşmanı olmadığı gibi laiklik de asla din düşmanlığı değildir. "Laik-antilaik, Atatürkçü-müslüman, laik-müslüman, inanan-inanmayan" ayrımıyla ikisinin de yeri ve işlevi ayrı "Kur'an-Anayasa" ayrımını gündeme getiren, bir tür dinsizlik olan din sömürsünün hastalarıdır. Sözlerini yinelenmek, resimlerini asmak, büst ve heykellerini dikmek, miting ve yürüyüş yapmakla, "Atatürk'çüyüm!" demekle Atatürkcü olunamaz. Söz ve eylemleri çelişenler, tüm olumsuz gidişe, laikliğe aykırı oluşumlara karşın gereğini yapma-

yanlar, suskun ve ilgisiz kalanlar, "oy" için ödün verenler, Anayasa Mahkemesi'nin bağlayıcı kararını gözardı ederek devlet kuruluşlarında dinsel simge niteliğinde türban giyenleri okşayıp belli siyasal akımları bugünkü düzeye getirenlerin savları, eleştiri ve çağrılar gerçekçi olamaz. Bilimi dinin buyruğuna verenler, hukuk devletini din devletine dönüştürenlere kucak açanlar, din sömürüsüyle yürütülen bölücülüğe özendirilen, açık-kapalı destek verenler Atatürkçü olamazlar. Bağımsız devleti yıkılmaktan kurtarmak için her kişi ve kuruluşa, her organa, özellikle Genel Kurmay Başkanlığı'na, Adalet, İçişleri ve Milli Eğitim Bakanlıkları ile Diyanet İşleri ve Yök Başkanlıklarına büyük görevler düşmektedir. Ulusal sorumluluk ağırdır. Tepkisiz, suskun topluma kırgın ve kıygın kılmayalım. Hukuk devletinin çağdaş aşaması olan demokrasilerde yalnız eylem ve işlemleri ile devletin değil, her yurttaşın özellikle hukukçuların onların önünde Cumhuriyet Savcılarının özen ve duyarlılık göstererek varlık nedenimiz olan ilke ve değerleri koruma görevini daha doyurucu biçimde yerine getirmeleri beklenir. Atatürk'ün "düşüncesi duyuncu özgür birey" özlemine 10 Kasım'larla, Ulusal bayramlarla, kentlerle sınırlı olarak değil, her zaman ve her yerde gerçekleştirmeliyiz ki Türkiye Cumhuriyeti'ni sonsuza değin yaşatabilelim. Atatürk'çü olmak yürek, kafa ve kişilik ister. Atatürk'çü olmak onurdur, bunu her omuz taşıyamaz.

Yekta Güngör ÖZDEN
Anayasa Mahkemesi Başkanı